

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci *žalobců: a) Mgr. S. M., b) K. M., c) P. M., d) S. M. a nezletilých e) S., f) H., g) P., h) I. a ch) R. M., nezletilí žalobci e) až ch) zastoupeni žalobkyní jako zákonnou zástupkyní (matkou), dále všichni žalobci zastoupeni obecným zmocněncem: Ing. P. M., proti žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 1 (dále jen **žalovaný** či **MPSV**), v řízení o žalobě ze dne 7.1.2015 proti rozhodnutím žalovaného ze dne 7.11.2014 č.j. MPSV-UM/9382/14/4S-PZK a ze dne 29.1.2014 č.j. MPSV-UM/347/14/4S-PZK o příspěvek na živobytí,*

t a k t o :

- I. **Žaloba žalobkyně Mgr. S. M. proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7.11.2014 č.j. MPSV-UM/9382/14/4S-PZK s e z a m í t á .**
- II. **Žaloba žalobkyně Mgr. S. M. proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29.1.2014 č.j. MPSV-UM/347/14/4S-PZK s e o d m í t á .**
- III. **Žaloba žalobců K., P. a S. M. a nezletilých S., H., P., I. a R. M. s e o d m í t á .**
- IV. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou obsáhlou ručně nepřiliš čitelným písmem psanou žalobou ze dne 7.1.2015 podanou k poštovní přepravě dne 13.1.2015 ve Španělsku a doručenou zdejšímu soudu dne 20.1.2015 se žalobci a) Mgr. S. M., b) K. M., c) P. M., d) S. M. a nezletilí e) S. M., f) H. M., , g) P. M., h) I. M. a ch) R. M. domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7.11.2014 č.j.

MPSV-UM/9382/14/4S-PZK o nepřiznání dávky příspěvek na živobytí a současně se domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 29.1.2014 č.j. MPSV-UM/347/14/4S-PZK o odnětí příspěvku na živobytí. Jelikož byla žaloba nečitelná, vyzval soud žalobce, aby prostřednictvím dožádaného Okresního soudu v Klatovech odstranili tuto vadu jejím přepisem. Žalobci se prostřednictvím svého zástupce (Ing. P. M.) z důvodu pobytu v zahraničí e-mailem ze dne 20.1.2015 z jednání u dožádaného soudu omluvili a požádali o lhůtu k odstranění vad svého podání. Téhož dne obdržel zdejší soud opět ručně psané doplnění žaloby datované 14.1.2015, v němž zástupce žalobců sdělil, že napadené rozhodnutí ze dne 7.11.2014 mu bylo doručeno dne 25.11.2014, navrhl spojení věci s řízením vedeným u Krajského soudu pod sp.zn. 16Ad 15/2014 a závěrem požádal o odkladný účinek žaloby. Zdejší soud pak usnesením ze dne 16.2.2015, č.j. 16Ad 6/2015-16 vyzval žalobce, aby v určené lhůtě odstranili vadu žaloby, spočívající v její nesrozumitelnosti.

Dne 16.4.2015 byla soudu doručena žaloba žalobců napsaná na počítači, čímž bylo vyhověno požadavku soudu. V této žalobci požadují, aby soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného ze dne 29.1.2014 č.j. MPSV-UM/347/14/4S-PZK a ze dne 7.11.2014 č.j. MPSV-UM/9382/14/4S-PZK, když těmito bylo zrušeno ústavní a zákonné právo žalobců na pomoc v hmotné nouzi. Žalobci namítají, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy a nemá v nich oporu, když jim byl od 1.12.2013 odebrán příspěvek na živobytí, který byl příjemci této dávky přiznán dle § 40 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **zákon**), a který měl příjemce povinnost dle § 40 odst. 3 téhož zákona použít ve prospěch spolu posuzovaných osob (dále jen **SPO**). Po ukončení evidence příjemce dávky u Úřadu práce (České republiky, Krajské pobočky v Plzni, kontaktní pracoviště Sušice, dále jen **ÚP**), pak mělo být postupováno podle § 3 odst. 2 a § 23 písm. b) zákona a příspěvek na živobytí měl být příjemci vyplacen bez jeho poměrné částky dle § 40 odst. 1 zákona. Žalobci poukazují na skutečnost, že ačkoliv se příjemce dávky dříve ocitl v situaci, že nebyl v hmotné nouzi, přesto mu byl příspěvek na živobytí nadále vyplácen. K rozhodnutí ze dne 29.1.2014 pak žalobci uvedli, že toto je nezákonné a nesprávné, když potvrzuje rozhodnutí ze dne 16.12.2013, které bylo vydáno před zahájením řízení ve věci samé, tedy trpí procesní vadou. Dále žalobci navrhli, aby soud vyslovil závazný právní názor, že příjemce příspěvku na živobytí je nadále od 1.12.2013 osobou v hmotné nouzi dle § 3 odst. 1 a § 4 zákona, když je rodičem pečujícím o dítě za situace, kdy by takto mělo být rozhodnuto s ohledem na zájem dítěte, k čemuž popsali způsob svého života na samotě. Žalobci nesouhlasí s tím, že na základě napadeného rozhodnutí ze dne 29.1.2014 mají znovu žádat o příspěvek na živobytí, když tento jim byl dle jejich názoru již přiznaný, což zakládá překážku řízení dle § 48 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen **správní řád**).

Napadené rozhodnutí ze dne 7.11.2014 je pak podle žalobců nicotné, jelikož je nepřípustné, nezákonné a právně neuskutečnitelné z důvodu překážky řízení. Nezákonnost rozhodnutí pak žalobci spatřují v tom, že žalovaný v rozhodnutí ze dne 29.1.2014 uložil žalobkyni S. M. povinnost podat novou žádost o příspěvek na živobytí, následně však této nevyhověl, když řekl, že není osobou v hmotné nouzi a odepřením příspěvku rodině v hmotné nouzi došlo k zásahu do jejich ústavních práv. Žalobci odkazují na § 19 odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb. o rodině ve spojení s § 2 odst. 2 písm. a) zákona. Žalovaný nemůže vykládat

zákon proti zájmům dětí v hmotné nouzi. Navíc žalobkyně S. M. je od 1.12.2013 osobou v hmotné nouzi dle § 3 odst. 3 zákona. Žalobci se domnívají, že žadatel o příspěvek na živobytí nemusí být osobou v hmotné nouzi, pokud patří do okruhu SPO. Příjemcem dávky může být kterákoliv ze SPO. Příjemce dávky byl navíc zákonným zástupcem nezletilých SPO. Napadené rozhodnutí je tedy nezákonné i v případě, kdy by žalobkyně S. M. nebyla uznána jako osoba v hmotné nouzi. Závěrem žaloby žalobci navrhli zrušení rozhodnutí ze dne 29.1.2014 i jemu předcházejícího rozhodnutí ze dne 16.12.2013 a zrušení rozhodnutí ze dne 7.11.2014. *(K žalobě byla připojena kopie napadeného rozhodnutí ze dne 7.11.2014, kopie rozhodnutí ze dne 29.1.2014 nebyla připojena se zdůvodněním, že toto rozhodnutí žalobcům nebylo doručeno, jelikož nebyli účastníky tohoto řízení.)*

K přepisu žaloby připojili žalobci i své *podání ze dne 7.4.2015* v němž požádali, aby s ohledem na složitost věci soud posuzoval žalobu dle jejího obsahu, a ve svém rozhodnutí vyjádřil závazný právní názor pro další rozhodování žalovaného. Současně požádali o nařízení případného jednání v době, kdy nebude rodina pobývat v zahraničí. Dále byl připojen komentář k odstranění vad podání ze dne 9.4.2015, v němž žalobci vysvětlují nové uspořádání žaloby při jejím přepisu.

Z napadeného rozhodnutí ze dne 7.11.2014 č.j. MPSV-UM/9382/14/4S-PZK bylo zjištěno, že jím bylo dle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., *správního řádu* (dále jen *s.ř.*) zamítnuto odvolání žalobkyně S. M. (dále též *žalobkyně a) či žalobkyně*) a potvrzeno rozhodnutí ÚP ze dne 26.8.2014 č.j. 20887/2014/SUS o nepřiznání dávky příspěvek na živobytí podle zákona č. 111/2006 Sb. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný mimo jiné uvedl, že ÚP v rámci správního uvážení neshledal důvod pro uplatnění výjimky dle § 3 odst. 3 zákona, neboť tvrzení, že se vážně zhoršuje zdravotní stav žalobkyně a), nebylo ničím podloženo, s čímž se ztotožnil i žalovaný. Dále uvedl, že nebyly shledány důvody, že nezletilé dítě – R. M. z vážných důvodů nemůže být umístěno v mateřské škole a z tohoto důvodu o něj musí žalobkyně a) pečovat. Žalobkyně a) nebyla uznána dočasně práce neschopnou, není poživatelkou příspěvku na péči, není invalidní ve III. stupni, ani není osobou osobně pečující o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby, tedy nesplňuje podmínky § 3 odst. 3 zákona. Rozhodnutí ÚP nebylo vydáno v rozporu s právními předpisy, proto žalovaný odvolání zamítl.

Žalovaný ve svém obsáhlém vyjádření k žalobě dne 1.6.2015 mimo jiné navrhl, aby byla žaloba v části napadeného rozhodnutí ze dne 29.1.2014 č.j. MPSV-UM/347/14/4S-PZK odmítnuta z důvodu opožděnosti a rei iudicata, a protože žalobci b) až ch) nebyli účastníky správního řízení, tudíž jejich žaloba by měla být odmítnuta, jelikož se jedná o osoby zjevně neoprávněné k jejímu podání. Žalovaný vyjádřil souhlas s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání. K námitkám v žalobě pak uvedl, že ani podle zákona o rodině, ani podle nového občanského zákoníku nelze pojem uspokojování potřeb rodiny vztáhnout na zvýšení příjmů vlastním přičiněním dle zákona o hmotné nouzi. Dále uvedl, že žalobkyni a) nebylo nařízeno podat žádost o příspěvek, když jí naopak bylo sděleno, že může po příspěvek požádat pouze osoba v hmotné nouzi, tedy buď ona, nebo některé z nezaopatřených dětí. Z tiskopisu, na němž byla podána žádost o dávku, je patrné, že žalobkyně a) nežádala o dávku jako zákonná

zástupkyně nezl. dítěte, ale přímo za sebe. Žalovaný navrhl, aby byla žaloba ve zbývající části zamítnuta jako nedůvodná.

*Ze správního spisu vedeného žalovaným ohledně žalobkyně ve věci příspěvku na živobytí bylo zjištěno, že tvrzení žalovaného odpovídají skutečnostem dle listin založených ve spisu, zejména, že žalobkyně a) si podala dne 30.6.2014 žádost o příspěvek na živobytí (dále jen **příspěvek** či **dávka**), přičemž jako žadatelka je uvedena pouze S. M. a žádná jiná osoba. Spis dále obsahuje vyplněné tiskopisy nutné k posouzení nároku na dávku a písemná vyjádření zmocněnce žalobců (tj. Ing. P. M., manžel S. M.), jakož i protokol o ústním jednání se zmocněncem, kdy se v obojím vyjádřil k majetkové situaci v rodině a zdravotnímu stavu žalobkyně a) a nezl. dítěte – R. M. Dne 6.8.2014 žalobkyně a) převzala vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ve věci žádosti o přiznání dávky příspěvku na živobytí a poté bylo dne 26.8.2014 rozhodnuto ÚP, č.j. 20887/2014/SUS, že se příspěvek na živobytí žalobkyni a) nepřiznává, když nesplnila zákonné podmínky.*

Součástí podané žaloby učinili žalobci i návrh na přiznání odkladného účinku a usnesením zdejšího soudu ze dne 6.11.2015, č.j. 16Ad 6/2015-39 bylo rozhodnuto, že návrh žalobců na přiznání odkladného účinku žalobě ve vztahu k rozhodnutí žalovaného ze dne 29.1.2014 č.j. MPSV-UM/347/14/4S-PZK se odmítá a ve vztahu k rozhodnutí žalovaného ze dne 7.11.2014 č.j. MPSV-UM/9382/14/4S-PZK se zamítá.

V replice ze dne 26.11.2015 vyjádřili žalobci svůj názor na jednání správního orgánu a dále uvedli, že neexistuje právní předpis, dle něhož lze přiznat či odejmout příspěvek na živobytí všem SPO v hmotné nouzi z důvodu, že jediný účastník řízení není v hmotné nouzi. Správní orgán zrušil právo osob, které nejsou v rozhodnutí jmenovitě určeny, když v rozhodnutí uvedl pouze žalobkyni a), jako jedinou účastnici řízení. Žalobci se domnívají, že žadatel v řízení jedná dle § 69 odst. 1 zákona jménem všech SPO. Dále argumentují záměnou označení příjemce a osoby správním orgánem a porušením Metodického pokynu MPSV č. 2/2006. Pokud pak správní orgán zásadně změnil své správní uvážení, měl o tomto s dostatečným předstihem uvědomit dotčenou osobu, aby mohla tato účinně hájit svá práva.

K replice žalobců *dne 18.1.2016 žalovaný písemně sdělil*, že trvá na svém předchozím vyjádření vzhledem k jejímu obsahu.

Dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen „správní orgán“). Podle § 31 odst. 2, 3 s.ř.s. ve věcech pomoci v hmotné nouzi rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu.

Podle § 64 s.ř.s. a § 103 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen o.s.ř.) přihlíží soud kdykoliv za řízení k tomu, jsou-li splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení). Soud se tedy nejprve zabýval posouzením žaloby

z hlediska splnění podmínek řízení, přičemž zjistil, že žalobu je třeba částečně odmítnout s ohledem na níže uvedené.

Dle § 46 odst. 1 písm. c) s.ř.s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou.

Podle § 65 odst. 1 a 2 s.ř.s. kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. Žalobu proti rozhodnutí správního orgánu může podat i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle odstavce 1, tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Dle § 21 odst. 1 a 2 zákona nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob. Splňuje-li podmínky nároku na příspěvek na živobytí více společně posuzovaných osob, náleží příspěvek na živobytí jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určí orgán pomoci v hmotné nouzi, který o příspěvku na živobytí rozhoduje, které z těchto osob se příspěvek na živobytí přizná. Podle § 68 zákona osoby společně posuzované se žadatelem o dávku nebo jejím příjemcem (§ 2 odst. 1) jsou účastníky řízení o dávkách, jen jde-li o řízení o přeplatku na dávce, který měly tyto osoby způsobit samostatně, popřípadě společně se žadatelem o dávku.

Na základě shora uvedeného je patrné, že žalobci b) až ch) nejsou aktivně legitimováni k podání žaloby, neboť zvláštní zákon upravující řízení o dávkách přímo stanoví, kdo je účastníkem řízení, a kromě případu, kdy se jedná o řízení o přeplatku na dávce, nepřiznává postavení účastníka nikomu jinému, než žadateli o dávku. Žadatelkou o dávku byla prokazatelně žalobkyně a), která má tedy v tomto ohledu jako jediná právo podat žalobu. K argumentaci, že nepřiznáním dávky bylo zasaženo i do práv zbylých žalobců pak soud uvádí, že v zákoně je jasně uvedeno, že pokud splňuje podmínky nároku na příspěvek více společně posuzovaných osob, náleží příspěvek na živobytí jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob, tedy tyto osoby nesou určité riziko, když si zvolí, kdo bude žadatelem o příspěvek, že této osobě může být pro nesplnění podmínek dávka nepřiznána. Neznamená to ovšem, že pokud k tomuto dojde, nemohou obratem požádat SPO o dávku, prostřednictvím nově určené osoby a příjemcem pak bude tento žadatel. Nová žádost přitom není překážkou řízení o odvolání proti rozhodnutí o nepřiznání dávky, ani řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Nelze tedy říci, že by žalobci b) až ch) byli postupem správního orgánu zkráceni na právech, která jim přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí, neboť svého práva, v tomto případě nároku na příspěvek na živobytí, mohli dosáhnout zákonnou cestou, a sice podáním nové žádosti. Vzhledem k tomu, že žalobci b) až ch) nemají ve věci žalobní legitimaci a žaloba byla podána osobami zjevně neoprávněnými, soud jí v souladu s § 46 odst. 1 písm. c) s.ř.s. odmítl (výrok III. rozsudku).

Dle § 46 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže *soud o téže věci již rozhodl* nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat, nebo jestliže byl *návrh podán* předčasně nebo *opožděně*. Dle § 69 s.ř.s. je žalovaným správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla. Podle § 72 odst. 1 s.ř.s. lze žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem. Zmeškání lhůty nelze podle § 72 odst. 4 s.ř.s. prominout.

Z úřední činnosti je soudu známo, že proti napadenému rozhodnutí ze dne 29.1.2014 č.j. MPSV-UM/347/14/4S-PZK byla podána u zdejšího soudu žaloba zmocněncem žalobců Ing. P. M. a tato věc byla skončena rozsudkem ze dne 31.3.2015, č.j. 16Ad 15/2014-61 (*právní moc 21.5.2015*). Jedná se tedy o věc, ve které soud již rozhodl, navíc je z obsahu rozsudku patrné, že s tímto napadeným rozhodnutím musela být žalobkyně a) v době podání žaloby Ing. P. M. dne 10.3.2014 seznámena, když v řízení vystupuje jako osoba zúčastněná na řízení, tedy žaloba je v tomto směru navíc podána i po zákonné dvouměsíční lhůtě, tedy opožděně. Vzhledem k tomu, že žalobkyně a) podala svou žalobu proti napadenému rozhodnutí ze dne 29.1.2014, když v této věci soud již rozhodl a žaloba proti tomuto rozhodnutí byla podána i opožděně, soud jí v souladu s § 46 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. v této části odmítl (*výrok II. rozsudku*). Námitkami z žaloby vztahujícími se k tomuto napadenému rozhodnutí se pak soud již nezabýval. Současně nebylo možné vyhovět návrhu na spojení těchto dvou řízení, když v době rozhodování o tomto návrhu soudem byla již věc vedená pod sp. zn. 16Ad 15/2014 vyřízena.

Dále je soudu z úřední činnosti známo, že věc žalobkyně a) vedená u zdejšího soudu pod sp. zn. 16Ad 2/2015 byla rozsudkem ze dne 30.3.2016 rozhodnuta výrokem I. tak, že rozhodnutí žalovaného ze dne 29.10.2014 č.j. MPSV-UM/9419/14/4S-PZK (*o neprominutí zmeškání úkonu*) a jemu předcházející rozhodnutí ÚP ze dne 26.8.2014 č.j. 2032987/14 byla zrušena a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Následně soud tedy přezkoumal napadené rozhodnutí ze dne 7.11.2014 č.j. MPSV-UM/9382/14/4S-PZK. Při přezkoumání rozhodnutí *vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (7.11.2014)*, a přezkoumá napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 1, 2 s.ř.s.), jestliže je přezkoumatelné (*splňuje podmínky stanovené v § 68 odst. 3 správního řádu*).

Soud ve věci rozhodl dle § 51 odst. 1 s.ř.s. bez nařízení jednání, když s tímto postupem žalobkyně i žalovaný souhlasili (žalovaný výslovně a žalobkyně se přes poučení o následcích k nařízení jednání nevyjádřila).

Podle § 2 odst. 1, 2 a 3 zákona pro účely posuzování stavu hmotné nouze se příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku, posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob. Okruh těchto společně posuzovaných osob se

posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu, pokud tento zákon nestanoví jinak. Osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), nebo b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služeb s bydlením bezprostředně spojených (dále jen „odůvodněné náklady na bydlení“), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak vážně ohroženo. Osoba se považuje za osobu v hmotné nouzi též, jestliže nesplňuje podmínky uvedené v odstavci 2, avšak s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům jí hrozí vážná újma na zdraví.

Dle § 3 odst. 1 zákona nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která a) není v pracovním nebo obdobném vztahu ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, popřípadě osoba, která je v pracovním nebo obdobném vztahu, ale nemá z těchto vztahů v rozhodném období příjem, **s výjimkou osoby, která je**

1. starší 68 let,
2. poživitelem starobního důchodu,
3. invalidní ve třetím stupni,
4. osobou pobírající peněžité dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství a mateřství nebo rodičem celodenně, osobně a řádně pečujícím alespoň o 1 dítě a z důvodu této péče pobírajícím rodičovský příspěvek, a to po dobu trvání nároku na rodičovský příspěvek a po této době takto pečujícím o dítě, které z vážných důvodů nemůže být umístěno v jeslích nebo v mateřské škole nebo obdobném zařízení,
5. osobou osobně pečující o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I nebo osobou osobně pečující o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), a to za předpokladu, že v žádosti o příspěvek na péči pro osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby byla uvedena nebo po přiznání příspěvku na péči příslušnému orgánu ohlášena jako osoba poskytující pomoc; je-li pečujících osob více, lze toto ustanovení použít pouze u jedné z nich, a to té, která byla určena jejich písemnou dohodou, a nedohodnou-li se, nelze toto ustanovení použít vůbec,
6. poživitelem příspěvku na péči ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost),
7. nezaopatřeným dítětem,
8. uznána dočasně práce neschopnou,
9. práce neschopná z důvodu, který by byl u pojištěnce pojištěného podle zákona o nemocenském pojištění důvodem pro rozhodnutí ošetřujícího lékaře o vzniku dočasné pracovní neschopnosti,
10. zaměstnancem, jemuž zaměstnavatel nevyplatil mzdu, plat, odměnu za práci nebo jejich náhradu v termínu jejich splatnosti⁷⁰⁾,

Podle § 3 odst. 2 zákona je-li osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) až e), g) nebo h) osobou společně posuzovanou podle § 2 odst. 1, posuzuje se pro účely zjištění nároku na

dávku společně; k této osobě se přihlíží též při stanovení výše dávky, s výjimkou stanovení výše příspěvku na živobytí podle § 23 písm. b). Za společně posuzovanou osobu podle věty první se pro účely zjištění nároku na dávku považuje též osoba, která není oprávněnou osobou.

Dle § 3 odst. 3 zákona orgán pomoci v hmotné nouzi může v odůvodněných případech určit, že osobu uvedenou v odstavci 1 písm. a) až e), g) a h), a dále nezaopatřené dítě umístěné na základě rozhodnutí příslušného orgánu v plném přímém zaopatření v pobytovém zařízení sociálních služeb podle ustanovení § 48 zákona o sociálních službách, bude považovat za osobu v hmotné nouzi.

Podle § 21 odst. 1 a 2 zákona **nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a)**, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob. Splňuje-li podmínky nároku na příspěvek na živobytí více společně posuzovaných osob, náleží příspěvek na živobytí jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určí orgán pomoci v hmotné nouzi, který o příspěvku na živobytí rozhoduje, které z těchto osob se příspěvek na živobytí přizná.

Dle § 23 zákona výše příspěvku na živobytí činí, není-li dále stanoveno jinak, za kalendářní měsíc rozdíl mezi a) částkou živobytí osoby (§ 24 odst. 1) a příjmem osoby (§ 9 odst. 2), není-li osoba společně posuzována s jinými osobami (§ 2 odst. 1), b) částkou živobytí společně posuzovaných osob (§ 24 odst. 2) a příjmem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2); pokud však v rámci společně posuzovaných osob, které jsou posuzovány pro účely pomoci v hmotné nouzi, není některá z osob považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou, stanoví se výše příspěvku na živobytí bez poměrné části příspěvku na živobytí připadající na osobu, která není považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou.

Podle § 40 odst. 1 a 3 zákona příjemcem dávky je ten, komu byla dávka přiznána. Příjemce a zvláštní příjemce jsou povinni dávku použít ve prospěch osoby nebo společně posuzovaných osob, kterým byla dávka přiznána.

Předmětem sporu je otázka, zda v případě příspěvku na živobytí může být příjemcem, respektive žadatelem o tuto dávku, osoba, která není v hmotné nouzi, když společně posuzované osoby v hmotné nouzi jsou a zda žalobkyně v době podání žádosti skutečně nesplňovala či splňovala podmínky pro přiznání této dávky. Po zhodnocení věci dospěl soud k závěru, že *žaloba proti napadenému rozhodnutí žalovaného ze dne 7.11.2014 č.j. MPSV-UM/9382/14/4S-PZK není důvodná.*

Na tomto místě soud konstatuje, že žalobní body žalobkyně se často opírají o tvrzení, která se vztahují k druhému z napadených rozhodnutí, o němž bylo vedeno jiné soudní řízení. Přestože byla žaloba v této části soudem z tohoto důvodu odmítnuta a soud se jí více nezabýval, považuje za vhodné žalobkyni upozornit, že v tomto řízení nemůže soud přezkoumávat zákonnost rozhodnutí odnětí příspěvku na živobytí Ing. P. M., které

předcházelo podání její žádosti o příspěvek na živobytí, ale soud je příslušný přezkoumat pouze a jen zákonnost rozhodnutí správního orgánu, respektive napadeného rozhodnutí žalovaného, kterým byla žádost žalobkyně vyřízena tak, že jí příspěvek na živobytí nebyl přiznán.

V případě příspěvku na živobytí se řízení zahajuje podáním žádosti s tím, že jediným účastníkem tohoto řízení je žadatel o dávku, nikoliv společně posuzované osoby. Již z této dikce zákona lze dovodit, že je to primárně žadatel, u něhož se posuzuje, zda má nárok na dávku, o níž žádá a v případě, že tento podmínky přiznání nesplňuje, není již důvod se dále zabývat tím, zda podmínky splňují SPO. Žalobkyně si byla v době podání žádosti dobře vědoma skutečnosti, že rodině byl příspěvek odňat poté, co Ing. P. M. (*manžel žalobkyně a) a otec žalobců b) – ch*)) přestal splňovat podmínku osoby v hmotné nouzi. Není také pravdivé tvrzení, že ÚP žalobkyni nařídil, aby žádost podala právě ona, když jí naopak poučil, že žádost má podat osoba, která je v hmotné nouzi, tedy ona nebo některá z SPO, čímž není ovšem řečeno, že žalobkyně, nebo některá ze SPO tuto podmínku automaticky splňuje. Správní orgán v době, kdy žalobkyni zaslal výzvu k podání žádosti, činil tak za účelem zajištění poskytování odňaté dávky rodině, přičemž nebylo v tu chvíli známo, kdo konkrétně je aktuálně osobou v hmotné nouzi a může tedy žádost o příspěvek podat, aby dávka byla přiznána, když zákon jasně hovoří v tom, že nárok na příspěvek na živobytí má právě a pouze osoba v hmotné nouzi.

Pokud se pak žalobkyně dovolává dalších ustanovení zákona, v nichž se hovoří o příjemci dávky nebo o situaci, kdy v rámci SPO, které jsou posuzovány pro účely pomoci v hmotné nouzi, není některá z osob považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou, stanoví se výše příspěvku na živobytí bez poměrné části příspěvku na živobytí připadající na osobu, která není považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou, pak je třeba říci, že tato ustanovení se vztahují již k další fázi řízení a sice k době, kdy je již nárok SPO přiznán, což v praxi znamená, že o dávku požádala osoba v hmotné nouzi, ovšem mezi SPO je některá osoba, která v hmotné nouzi není, tedy nárok na dávku sice vznikl, pouze se kvůli této osobě odlišně vypočte výše příspěvku.

Soud se tedy naprosto ztotožňuje s názorem správního orgánu, že žadatel o příspěvek na živobytí musí být současně osobou v hmotné nouzi, jinak nelze žádosti vyhovět a dávku přiznat.

K námitce žalobkyně, že měla být považována za osobu v hmotné nouzi dle § 3 odst. 3 zákona, vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu, zdravotnímu stavu nezletilého dítěte a péči o domácnost a osm nezaopatřených dětí pak soud sděluje, že žalobkyně až do současné doby žádným způsobem neprokázala, že by se právě na její osobu mohl vztahovat odůvodněný případ, dle něhož by jí správní orgán mohl považovat za osobu v hmotné nouzi. Žalobkyně sice ve svých vyjádřeních opakovaně tvrdí, že má vážné zdravotní problémy a uvádí, že její nezletilá dcera R. musí pobývat kvůli léčbě své nemoci dlouhodobě v zahraničí, ovšem v celém správním spise se nenachází jediná lékařská zpráva, která by tato tvrzení prokazovala (*za prokázání těchto tvrzení nelze považovat nic nevypovídající doporučení dětské lékařky MUDr. E. CH. ze dne 12.8.2014 na tiskopisu „Výměnný list-poukaz“, kde místo příjmení a*

jména ošetřovaného je napsáno pouze „Děti M.“, a dále je toliko uvedeno, že doporučuje dlouhodobý pobyt rodiny v zimním období ve středomoří, přičemž ošetřující lékařkou dětí může být maximálně do dosažení 19 let jejich věku, přičemž některé z dětí tohoto věku již dosáhly, jak je zřejmé z data jejich narození). Žádnou zdravotnickou dokumentaci pak žalobkyně nedoložila a nenavrhl jako důkaz ani v průběhu soudního řízení, tudíž se její tvrzení zdají být pouze účelovými a rozhodně nemohou sloužit jako důvod k nahlížení na žalobkyni jako na osobu v hmotné nouzi. Žalobkyně pak nesplňovala v době podání žádosti ani žádnou z taxativně uvedených výjimek zákona uvedených v § 3 odst. 1 zákona, tudíž jí soud shodně se správním orgánem za osobu v hmotné nouzi nepovažuje. Navíc ani z ničeho nevyplývá, že by žalobkyně byla osobou, která si nemůže zvýšit příjem vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.

Krajský soud v Plzni ze shora uvedených důvodů proto žalobě žalobkyně v části, v níž napadá rozhodnutí žalovaného ze dne 7.11.2014 nepřisvědčil a žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s.ř.s., ve kterém je uvedeno, že soud zamítne žalobu, není-li důvodná (výrok I. rozsudku). Soud napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 7.11.2014 shledal jako věcně správné a odpovídající zákonu; žalovaný se vypořádal dostatečným způsobem i se všemi námitkami uplatněnými proti rozhodnutí ze dne 26.8.2014, když s jeho argumentací souhlasí i zdejší soud a pro stručnost na jeho obsah odkazuje, neboť je účastníkům tohoto řízení znám a je nadbytečné obsah znovu opakovat.

Žalobci ve věci neměli úspěch a správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jak vyplývá z ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. (výrok IV. rozsudku).

Pro úplnost pak soud uvádí, že je mu známo, že v průběhu řízení dosáhl žalobce e) S. M., zletilosti a vzhledem k absenci plné moci k zastupování zletilého účastníka, mu bude tento rozsudek doručován do vlastních rukou.

Poučení : **Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o této stížnosti rozhoduje.**

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná

nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 31. března 2016

Za správnost vyhotovení: Martina Kerberová

JUDr. Alena Hocká, v.r.
samosoudkyně